

***ἀποβούρου** ἐπίρρ. ποβούρον Κύπρ.

Ίσως ἐκ τοῦ ρ. ἀποβούρω.

Ἐν ταχείᾳ καταδιώξει: Ἐπιάσαμεν τὸν λαὸν ποβούρον (λαὸν = λαγόν). || Φρ. Ἐβαλέν την ποβούρον (ἥρχισε νὰ τὴν καταδιώκῃ. Συνών. φρ. τὸν ἔβαλε καταπόδι - μπροστά, τὸν πῆρε τὸ ξωπίσω).

ἀποβούροτσιν τό, Πόντ. (Κερασ.) ἀποβούροτσ' Πόντ. (Οφ. Τραπ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. βουρτσίν, δι' ὃ ίδ. βουρτσί.

Ποσότης καννάβεως προσκολλωμένη κατὰ τὸ λανάρισμα εἰς τὴν βούρτσαν καὶ ἡ ὅποια λαναριζομένη ἐκ νέου δίδει κατωτέρας ποιότητος κάνναβιν, τὸ στυπεῖον. Συνών. ἀποκάθαρο.

ἀποβουρῶ ἀμάρτ. ποβούρω Κύπρ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. βούρω.

1) Τρέχω: Ποβούρα ποτεῖς χαμαὶ γιὰ νὰ σὲ δῆ νὰ φύῃ || Ἀσμ.

Ο Γεωρκῆς ποβούρησεν τὴν κόρην νὰ γλυτώσῃ.

2) Μεταβάλλω πορείαν, λοξοδρομῶ: Εποβούρησεν γιὰ νὰ πάῃ σπίτιν του.

ἀποβοντυρίδα ἡ, ἀμάρτ. ἀποβοντυρίδα Θράκ. (Καλαμ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀποβοντυρίδι κατὰ τύπ. μεγεθ.

Τὸ ἐπιπολάζον πάχος γάλακτος ἡ ὁξυγάλακτος. Συνών. καξάκι, πέτσα, τσίπα.

ἀποβοντυρίδι τό, ἀμάρτ. ἀποβοντυρίδ' Λήμν.

Ἐκ τοῦ ρ. *ἀποβοντυρίδω καὶ τῆς παραγωγικῆς καταλ. -ίδι, περὶ ής ίδ. ΓΧατζίδ. ἐν Ἐπιστ. Επετ. Πανεπ. 13 (1916/7) 168 κέξ. ΒΦάβην ἐν Αθηνῷ 45 (1933) 359.

Μετῆγμα τυροῦ καὶ ἄλατος τὸ δόπιον μένει ὅταν κτυπηθῇ ἡ μυζήθρα διὰ νὰ ἔξαχθῇ βούτυρον.

ἀποβοντυρώνω λόγ. σύνηθ. ἀποβοντυρώνω Πόντ. (Κοτύωρ.) ἀποβοντυρώνω Πόντ. (Σάντ.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. βούτυρο.

1) Ἀφαιρῶ ἀπὸ τοῦ γάλακτος ἡ ὁξυγάλακτος τὸ βούτυρον λόγ. σύνηθ. καὶ δημῶδ. Πόντ. (Κοτύωρ.): Οἱ γαλατᾶδες ἀπὸ αἰσχροκέρδεια ἀποβοντυρώνουν τὸ γάλα ποῦ πουλᾶν. Αποβοντυρωμένο γάλα - γιαούρι - τυρὶ σύνηθ. Τὸ ἔνυγαλαν ἀπεβοντυρώσαν κ' ἔγκαν ἀ (καὶ τὸ ἔφεραν) Πόντ. (Κοτύωρ.) Συνών. ξεβούτυρώνω. 2) Καθαρίζω διὰ πλύσεως βουτυρωμένον ἄγγειον Πόντ. (Σάντ.)

ἀπόβραδα ἐπίρρ. Θήρ. Νάξ. (Απύρανθ.) Πόντ. (Κρώμν. Τραπ. Χαλδ.) -Λεξ. Βλαστ. 366

Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀπόβραδο κατὰ τὰ ἄλλα εἰς -α ἐπιρρ.

Κατὰ τὸ χρονικόν διάστημα τὸ μεταξὺ τοῦ δειλινοῦ καὶ τῆς νυκτὸς ἐνθ' ἀν.: Απόβραδα ἐδιάρκη κάτω 'ς τ' ἀδέλι 'Απύρανθ. Συνών. ἀπόβραδο 3.

ἀποβραδινὸς ἐπίθ. σύνηθ. ἀποβραδ'νὸς Σκῦρ. ἀποβραδινὸς Κεφαλλ. ἀποβραδινὸς Νίσυρ.

Ἐκ τοῦ ἐπιρρ. ἀποβραδὸς καὶ τῆς καταλ. -ινός.

Ο τύπ. ἀποβραδινὸς κατ' ἐπίδρασιν τοῦ χτεσινός.

1) Ο ἀνήκων ἡ ἀναφερόμενος εἰς τὴν ἐσπέραν τῆς προηγουμένης ἡμέρας σύνηθ.: Αποβραδινὸς φαεῖ. Αποβραδινὲς κονθέντες σύνηθ. Αποβραδ'νὸς γάλας Σκῦρ. || Παροιμ.

Τὰ λόγια τ' ἀποβραδινά, κονφολιθμὲς χτισμένες, ἀποβραδὶς τοιοὶ χτίζουνε καὶ τὴν αὐγήν 'ν' πεσμένες (πολλαὶ ὑποσχέσεις δίδονται τὴν ἐσπέραν διὰ νὰ λησμονηθοῦν ταχέως τὴν ἐπομένην καὶ νὰ μείνουν ἀνεκτέλεστοι) Ζάκ. || Γνωμ. Αποβραδινὸς φαεῖ φύλας, ἀποβρα-

δισινὴ δουλειὰ μὴ φυλάς (τὸ ὑπόλοιπον φαγητοῦ φύλαττε διὰ τὴν αὔριον, ἀλλὰ τὸ ὑπόλοιπον ἐργασίας μὴ ἀναβάλλῃς διὰ τὴν αὔριον) Κεφαλλ. Ἀποβραδινὸς φαεῖ 'ν' ἀφίνης, ἀποβραδινὴ δουλειὰ νὰ μὴν ἀφίνης (συνών. τῇ προηγουμένῃ) Πελοπν. (Μάν.) Τὴν ἀποβραδινὴ δουλειὰ μὴ φυλάς, μόν' τὴν ἀποβραδινὴ μπουκεὰ (συνών. τῇ προηγουμένῃ) ΙΒενιζέλ. Παροιμ. 297, 174. 2) Τὸ θηλ. ἀποβραδινὴ οὐσ., ἡ προηγουμένη ἐσπέρα Α'Εφταλ. Μαζώχτρ. 92: Ισαὶα ἵσια ἐκεῖνος ποῦ ἔλεγε τὴν ἀποβραδινὴ 'ς τὸ καπελεό γιὰ τ' ἀγίψι τον πῶς ἡ μαζώχτρα τοῦ φίχτηκε. 2) Ἐκεῖνος τοῦ δποίου ἡ μέθη διαρκεῖ ἀπὸ τῆς ἐσπέρας τῆς χθὲς Βιθυν. (Κατιφ.) Ιων. (Κρήν.) Χίος: Αποβραδινὸς εἴσαι, βρέ; Χίος. 3) Ο μὴ πρόσφατος Νίσυρ. Συνών. μπαγιάτικος. 4) Ἐσπερινός, βραδινὸς ΠΠαπαχριστοδ. Θρακ. ἡθογραφ. 1, 80: Μαζὶ πίναν τὸν πρωινὸν καφέ, μαζὶ τὸν ἀποβραδινό.

ἀπόβραδο τό, Ήπ. Πελοπν. (Βασαρ. Καλάβρυτ. Σουδεν.) κ.ά.—ΓΒλαχογιάνν. Παληκάρ. 54 ΓΔροσίν. Φωτερ. σκοταδ. 61 ΚΠασαγιάνν. Παραμύθ. 50 ΝΠετμεζ. Απλᾶ λόγ. 41 —Λεξ. Μ.Έγκυκλ. Ελευθερούδ. Βλαστ. Πρω. Δημητρ. ἀπόβραδον Ήπ. (Δρόβιαν. Ζαγόρ. Ιωάνν. Χουλιαρ.) Θεσσ. Μακεδ. Στερελλ. (Άμφι.)

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. βράδυ.

1) Ἐσπέρα ἐνθ' ἀν.: Βγῆκα τ' ἀπόβραδο νὰ περπατήσω Ήπ. Τ' ἀπόβραδον νὰ μὴ μί πιρ'μέν' Θεσσ. Απόβραδο μουχρὸ ΓΒλαχογιάνν. ἐνθ' ἀν. || Ἀσμ.

Χαίρεται κι ὁ Ξερόκαμπος τοὺς Κλουκινωτοποῦλλες ὅπον περγᾶν τ' ἀπόβραδο, ὥρα τοῦ μεσονύχτου Σουδεν.

'Σ τοὺς νύχτις κι 'ς τ' ἀπόβραδα, 'ς τοὺς ἥλιους κι 'ς τοὺς κάμα δυὸ χρόνια ἔχουν, σὶ ζητῶ νὰ μιτρηθοῦμ' ἀντάμα Μακεδ. —Ποιήμ.

Κάθε βράδυ βράδυ, κάθ' ἀπόβραδο, φέγγει τὸ λυχνάρι τ' ἀναμένο

ΓΔροσίν. ἐνθ' ἀν.

*Ηρθε κ' ἔνα βραδάκι, κάποιο ἀπόβραδο, π' ώρκιστηκα ποτὲς πεὰ νὰ μὴν κλαίω

ΝΠετμεζ. ἐνθ' ἀν. 2) Ο πρὸ τῆς δύσεως τοῦ ἥλιου χρόνος, ἡ δεῦλη Πελοπν. (Βασαρ.) —ΚΠασαγιάνν. ἐνθ' ἀν.: "Ἐνα ἀπόβραδο τ' Απρίλη πῆρε τὸ μουλάρι καὶ πῆγε 'ς τὸ χωράφι γιὰ νὰ φορτώσῃ λίγο χορτάρι Βασαρ. Παγαίναμε τ' ἀπόβραδο μιὰ τριχεὰ δηλιος νὰ πέσῃ ΚΠασαγιάνν. ἐνθ' ἀν.

3) Ἐπιρρηματ., κατὰ τὴν ἐσπέραν Ήπ. Θεσσ. κ.ά.: Ἀσμ.

Ποιὸς εἰδεν ἥλιο ἀπόβραδο κι ἀστρο τὸ μεσημέρι; Ήπ. — Συνών. ἀπόβραδα.

ἀποβραδὺς ἐπίρρ. ἀποβραδὺς Αθην. (παλαιότ.) Ήπ. Πελοπν. (Βαμβακ.) Πόντ. ἀπονβραδὺς Θράκ. (ΑΙν.) Σάμ. Σκόπ. Στερελλ. (Άμφ. Αίτωλ.) ἀποβραδὺς κοιν. καὶ Πόντ. (Κοτύωρ. Χαλδ.) ἀπονβραδὺς Ήπ. (Ζαγόρ.) Λέσβ. (Πάμφιλ.) Μεγίστ. Σκόπ. Πόντ. (Τραπ.) ἀποβραδὺς Πόντ. ἀπονδραδὺς Πόντ. (Κερασ. Χαλδ.) πουνβραδὺς Εύβ. ποβραδὺς Εύβ. (Αύλωνάρ. Ορ.) πουνβραδὺς Θράκ. (Κομοτ.) πουνβραδὺς Ρόδ.

Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ἐπιρρ. βραδύ, δι' ὃ ίδ. βράδυ, προσλαβὸν τὸς κατὰ τὸ ἐνωρίες. Ιδ. ΓΧατζίδ. ΜΝΕ 2,405.

1) Κατὰ τὸν μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἥλιου χρόνον, τὴν ἐσπέραν κοιν. καὶ Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Χαλδ. κ.ά.): Κοιμούμαστε - τρώμε ἀποβραδύς. Ηρθε ἀποβραδὺς κι ἔφυγε πρωὶ πρωὶ. Αποβραδὺς βουτάμε τὰ ποκάμισα 'ς τὴν κόλλα γιὰ νὰ τρανίξουνε κοιν. Αποβραδὺς δὲν ἥφας καλὰ Σίφν. Ελα 'ς τὸ σπίτι μου ποβραδὺς Εύβ. (Ορ.) Ζ'μώνουν πίτις

πουβραδὺς κὶ βάζοντες μέσα παρὰ κὶ λέν δποιους εἶνι τ' χιρὸς ἵκεῖνος θὰ βρῆ τον δαρᾶ Θόρα. (Κομοτ.) Ἀποβραδὺς οὖς νὰ μέρωσεν δ πόνον καὶ ἐφένεν ἀτον (οὓς = ἔως) Χαλδ. Ἀποβραδὺς ἔστρωσαν καὶ ἐπεσαν καὶ (καὶ ἐπλάγιασαν) αὐτόθ. || Φρ. Άλλα λέει ἀποβραδύς, ἄλλα κάνει τὸ ταχὺ (ἐπὶ ἀστάτου) Αἴγιν. || Ἄσμ.

*Ολημερὶς ἔχτιζανε καὶ ἀποβραδὺς γκρεμειέται Ηπ.

Ποιὸς εἰδεὶ ἥλιο ἀποβραδὺς καὶ ἀστρο τὸ μεσημέρι; Πελοπν. (Λακων.)

*Ἀποβραδὺς μοιρολογοῦν καὶ τὸ ταχὺ φυράζοντες Πελοπν. (Βαμβακ.)

Τὰ λόγια σου εἶναι ψεύτικα σὰν τοῦ Τρελλοῦ τὸ χιόνι, δπον τὸ στρώνει ἀποβραδὺς καὶ ὡς τὸ πρωὶ τὸ λειώνει Τρελλὸς = δ 'Υμηττός) Αθῆν. 2) Οὔσ., δ μετὰ τὴν δύσιν τοῦ ἥλιου χρόνος, ἡ ἐσπέρα Στερελλ. (Αμφ. Αίτωλ.) — ΚΚρυστάλλ. Ἔργα 1, 223: Τ' ἀπονβραδὺς λάλσαν τὰ κουκότια, θ' ἀλλάξ' οὐ κιρὸς Αίτωλ. Τώρα τ' ἀπονβραδὺς μὴ βγαῖν' δξον, θὰ σὶ φάν τὰ ξουτικὰ αὐτόθ. || Ἄσμ.

Τ' ἀπονβραδὺς τὸν κένταῦ καὶ τὸν προνῖ τὸν στέλνει Αμφ.

Ποιὸς εἰδεὶ ἥλιο τ' ἀπονβραδὺς καὶ ἀστρο τὸν μισημέρι Αίτωλ. — Ποίημ.

Μέσο' σ τὴν ψηλότερη κορφὴ νὰ στήσουμε λημέρι, νά 'χουμε τ' ἀστρα τ' οὐρανοῦ τ' ἀποβραδὺς κονθέντα ΚΚρυστάλλ. ἔνθ' ἀν.

ἀποβράζω Θεσσ. (Ζαγορ.) Κύθηρ. Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Τραπ.) Χίος — Λεξ. Περιδ. Αἰν. Μ' Εγκυκλ. Ἐλευθερούδ. Πρω. Δημητρ. *ποβράσσον Εύβ. (Αύλωνάρ.)

Τὸ μεσν. ἀποβράζω.

Συμπληρῶ τὸν βρασμόν τινος Θεσσ. (Ζαγορ.) Χίος — Λεξ. Αἰν. Μ' Εγκυκλ. Ἐλευθερούδ. Πρω. Δημητρ.: Ἀποβράζω τὸ νερὸ Λεξ. Πρω. Δὲν τ' ἀπόβρασες τὸ κρέας αὐτόθ. Καὶ ἀμτρ. παύω νὰ βράζω Εύβ. (Αύλωνάρ.) Κύθηρ. Πόντ. (Κερασ. Σάντ. Τραπ.) — Λεξ. Περιδ. Μ' Εγκυκλ. Πρω. Δημητρ.: Ἀπόβρασε τὸ κρασὶ (ἔπανσε δ βρασμὸς τοῦ γλεύκους) Κύθηρ. Ἐπέβρασεν τὸ φαεῖν Τραπ.

ἀποβρακίζω Πόντ. (Τραπ.)

*Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. *βρακίζω ἢ κατ' εὐθεῖαν ἐκ τῆς προθ. καὶ τοῦ οὐσ. βρακίζ.

*Αφαιρῶ τὴν περισκελίδα τινός: Ἐπεβράκ' σεν τὸ παιδίν. Συνών. ἀποβρακώνω, ἀποβρακωτίζω, ξεβρακώνω.

ἀποβράκισμαν τό, Πόντ. (Τραπ.)

*Ἐκ τοῦ ρ. ἀποβρακίζω.

*Η ἀφαιρεσις τῆς περισκελίδος. Συνών. ἀποβράκισμαν, ξεβρακώμα.

ἀποβράκωμαν τό, Πόντ. (Σάντ. Τραπ.)

*Ἐκ τοῦ ρ. ἀποβρακώνω.

*Ἀποβράκισμαν, δ ίδ.

ἀποβρακώνω Πόντ. (Κερασ. Κοτύωρ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ.)

*Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. βρακώνω.

1) Ἀποβρακίζω, δ ίδ., ἔνθ' ἀν.: Ἐπεβράκωσα τὰ παιδία καὶ ἔλουσα τὰ ποδάρᾳ τον Τραπ. 2) Μέσ. ἀποβρακοῦμαι, μένω ἀβράκωτος φθειρομένης τῆς περισκελίδος μου ἔνθ' ἀν.: Ἐπεβρακῶθεν καὶ ἄλλο βρακίν 'κ' ἔστι νὰ φορῇ Χαλδ.

ἀποβρακωτίζω Πόντ. (Οφ.)

*Ἐκ τοῦ ἐπιθ. *ἀποβράκωτος.

*Ἀποβρακίζω, δ ίδ.: Ἐπεβρακώσσα τὸ γαρδέλλ (παιδί).

ἀπόβρασι ἡ, ἀμάρτ. ἀπόβρασ' Ἡπ. (Χουλιαρ.)

*Ἐκ τοῦ ρ. ἀποβράζω.

*Η τελευταία βράσις ἡ τὸ τέλος τοῦ βρασμοῦ: Ἐβρασι τὸν φαεῖ; — Νὰ τώρα σ' τὴν ἀπόβρασ' εἶνι. Συνών. ἀπόβρασμα Α 1.

ἀπόβρασμα τό, Ἡπ. (Χουλιαρ. κ. ἄ.) ἀπόβρασμαν Πόντ. (Σάντ.)

Τὸ μεταγν. οὐσ. ἀπόβρασμα.

Α) Κυριολ. 1) Ἀπόβρασι, δ ίδ., Ἡπ. (Χουλιαρ.) Πόντ. (Σάντ.): Στ' ἀπόβρασμα εἶνι τὸν φαεῖ Χουλιαρ. 2) Τὸ ὑπόλειμμα τοῦ βρασμοῦ Ἡπ.: Χῦσ' τὸ ἀπόβρασμα.

Β) Μετων. 1) Ἀδύνατος καὶ καχεκτικός, ἐπὶ παιδίου Ἡπ. Πελοπν. (Μάν.) κ.ἄ.: Αὐτὸ τὸ παιδί εἶναι ἀπόβρασμα.

2) Κακός, ἀνίθιτικός κοιν.: Ἀπόβρασμα τῆς κοινωνίας (ἐπὶ ἀνθρώπου ἔξωλεστάτου).

ἀποβραχεῖα ἡ, ἀμάρτ. ἀποβραχεῖα Στερελλ. (Αίτωλ.)

*Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ οὐσ. βραχεῖα.

*Η ἄκρα ἡ ἡ κορυφὴ τοῦ βράχου: Μέσο' σ τὸν ἀποβραχεῖα πῆι καὶ στάθ' κι τὸν ἀγριούδ' δον. Σ τὸν ἀποβραχεῖα πάς καὶ στέκισι, καημένη, θὰ πέης κάτ' ἀπ' τὸν βράχου.

***ἀποβραχιολίζω**, ἀποβραχαλίζω Πόντ.

*Ἐκ τῆς προθ. ἀπὸ καὶ τοῦ ρ. *βραχιολίζω.

*Αποκόπτω τι κυκλοτερῶς ὡς βραχιόλιον, ἐπὶ πηλίνων καὶ ύελίνων σκευῶν.

***ἀποβραχιόλισμα** τό, ἀποβραχαλίσμαν Πόντ.

*Ἐκ τοῦ ρ. *ἀποβραχιολίζω.

*Αποκόπτη πράγματός τινος κυκλοτερής, ἐπὶ πηλίνου ἡ οὐελίνου ἀγγείου.

ἀπόβρεγμα τό, Λεξ. Περιδ. ἀπόβρεμα Ἀνδρ. Κρήτ.

Νάξ. (Φιλότ.) ἀπόβρεγμαν Πόντ. (Κερασ.) ἀποβράμα Καλαβρ. (Μπόβ.)

Τὸ μεταγν. οὐσ. ἀπόβρεγμα.

1) Η πλύσις, τὸ περίχυμα δι' ἀλισσίβας Ἀνδρ. Καλαβρ. (Μπόβ.) — Λεξ. Περιδ. 2) Η πλύσις τῶν οούχων πρὸ τοῦ μπονγαδιάσματος Νάξ. (Φιλότ.): Πάω νὰ πλύνω τὸ ἀπόβρεμα. 3) Βραχὲν πρᾶγμα, οίον σῖτος Πόντ. (Κερασ.)

4) Τὸ περισσεῦσαν βρεγμένον παξιμάδι Κρήτ.

***ἀποβρεγμίζω**, ἀποβραμίζω Καλαβρ. (Μπόβ.) ἀποβρομίζω Καλαβρ. (Μπόβ.)

*Ἐκ τοῦ οὐσ. ἀπόβρεγμα, παρ' δ καὶ ἀποβράμα, οὗτον τὸ ἀποβραμίζω. Ο τύπ. ἀποβρομίζω κατ' ἀφομ. ἔξακολουθητικήν.

Πλύνω, περιχύνω δι' ἀλισσίβας.

ἀποβρέχω Ἀνδρ. Ἡπ. Θήρ. Κρήτ. Μύκ. Πελοπν. (Λακων. Μεσσ.) — Λεξ. Περιδ. Αἰν. Μειγκ. Ἐλευθερούδ. Πρω. Δημητρ. : Ἀποβρέχω τὰ ροῦχα Ἀνδρ. || Ἄσμ.

Νά, πεδικέ, τὸ δόδι μον καὶ δῶσ' μον σιδερένιο

νὰ ρουκανίζω τὸ ψωμὶ καὶ σὺ τὸ ἀποβρεμένο

(ἐπιφδ.) Θήρ. Συνών. βρέχω, μον σκεύω. 2) Τελειώνω τὸ διάβρεγμα πράγματός τινος, παύω νὰ βρέχω τι Πελοπν. (Λακων.) — Λεξ. Αἰν. : Ἀποβρέχω τὰ ροῦχα Λακων.

3) Ἀμτρ. κατὰ γ' πρόσωπ., παύει νὰ βρέχῃ, σταματᾷ ἡ βροχὴ Ἡπ. Θήρ. Κρήτ. Μύκ. Πελοπν. (Λακων. Μεσσ.) Χίος — Λεξ. Ἐλευθερούδ. Πρω. Δημητρ.: Ἐπάθα κατ' ἀπότοιχο τοι τοιέτεσται ως ν' ἀποβρέχῃ Μύκ.

